

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 584/2017-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 5. októbra 2017 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Lajosa Mészárosa predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED] a [REDACTED], obe [REDACTED], zastúpených advokátom JUDr. Petrom Vevurkom, Mieru 312/13, Námestovo, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 48 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Námestovo v konaní vedenom pod sp. zn. 4 P 32/2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] a [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 29. júna 2017 doručená sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľka“) a [REDACTED] (ďalej len „maloletá“, spolu aj „sťažovateľky“), ktorou namietajú porušenie svojho základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov

podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Námestovo (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 P 32/2013 (ďalej len „napadnuté konanie okresného súdu“).

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka 9. októbra 2013 doručila okresnému súdu návrh na zvýšenie výživného na maloleté dieťa [REDAKOVANÉ] (predtým [REDAKOVANÉ]). Okresný súd rozsudkom č. k. 4 P 32/2013-78 z 21. januára 2014 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) rozhodol tak, že „vo výroku I. predmetného rozsudku zaviazal žalovaného platiť výživné na mal. dieťa sumou 150,-eur/mesačne počnúc od 01. 09. 2013“.

Proti rozsudku okresného súdu podal 18. februára 2014 otec maloletej odvolanie. Krajský súd v Žiline (ďalej len „krajský súd“) uznesením sp. zn. 6 CoP 42/2014 z 30. septembra 2014 (ďalej len „uznesenie krajského súdu“) zrušil rozsudok okresného súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Okresný súd 4. novembra 2014 nariadil pojednávanie na 11. december 2014, ktoré bolo odročené na neurčito pre účely vypočutia otca maloletej prostredníctvom dožiadaného súdu.

Dňa 24. januára 2017 podala sťažovateľka sťažnosť predsedovi súdu na prietahy v napadnutom konaní. Predsedníčka okresného súdu prípisom zo 16. februára 2017 sťažovateľke oznámila, že jej sťažnosť je opodstatnená, a preto nariadila dohľad v pravidelných trojmesačných lehotách, ktorých účelom je zabezpečiť plynulosť konania.

Sťažovateľka namieta že od doručenia prípisu predsedníčky okresného súdu uplynulo viac ako päť mesiacov, no okresný súd nenariadil žiadne pojednávanie.

Sťažovateľka uvádza, že predmetom napadnutého konania je návrh na zvýšenie výživného na maloleté dieťa. «Po skutkovej stránke ide o štandardný predmet rozhodovania na okresnom súde. Z obsahu síce vyplýva, že čiastočne ide o skutkovo „mierne zložitejšiu“

vec najmä vzhľadom na potrebu vykonania dožiadania mimo územia Slovenskej republiky avšak vec nie je právne zložitá, aby trvala od roku 2013, teda skoro štyri roky.

Konanie súdu vo veci starostlivosti súdu o maloletých je konanie, ktoré je potrebné prejednať urýchlene, aby súd poskytol ochranu maloletým. Ochrana práv maloletých je realizovaná so zvýšeným dôrazom nielen na hmotnoprávne ustanovenia ale premieta sa aj do úpravy procesného postupu v konaní pred súdom. V Dohovore o právach dieťaťa je zakotvené, že dieťa má právo na starostlivosť od obidvoch rodičov. V prípade ak sa rodičia nevedia dohodnúť môžu sa obrátiť na súd, ktorý je garanciou spravodlivého prejednávania veci bez zbytočných prieťahov.»

Sťažovateľka uvádza, že je na invalidnom dôchodku a je matkou ešte troch ďalších maloletých detí. Maloletá je alergička, v dôsledku čoho majú zvýšené výdavky, a pretože výživné poskytované otcom maloletej nepostačuje na úhradu jej základných výdavkov na maloletú, podala návrh na zvýšenie výživného ešte v roku 2013. Naposledy sa o výživnom rozhodovalo rozsudkom okresného súdu sp. zn. 4 P 77/2008 z 19. decembra 2008, kde bol otec zaviazaný platiť výživné v sume 80 € mesačne. Sťažovateľky podaním návrhu matky na zvýšenie výživného voči otcovi maloletej očakávali rýchly priebeh konania, „a to aj s poukazom na ešte na vtedy účinné ust. § 176 ods. 3 O. s. p.“.

Vzhľadom na uvedené sťažovateľky navrhujú, aby ústavný súd vydal tento nález:

„1. Základné právo sťažovateľky [REDAKOVANÉ], nar. [REDAKOVANÉ], bytom [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] (predtým [REDAKOVANÉ]) nar. [REDAKOVANÉ], bytom u matky upravené v čl. 48 ods. 1 a ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Námestovo v konaní vedenom pod sp. zn. 3 P/37/2013 (správne má byť sp. zn. 4 P 32/2013, pozn.) porušené bolo.

2. Okresnému súdu Námestovo prikazuje, aby vo veci konal bez zbytočných prieťahov.

3. Sťažovateľke [REDAKOVANÉ], nar. [REDAKOVANÉ], bytom [REDAKOVANÉ], priznáva finančné zadosťučinenie v sume 500,- € (slovo päťsto eur) a maloletej

sťažovateľke [REDAKOVANÉ], (predtým [REDAKOVANÉ]) nar. [REDAKOVANÉ] bytom u matky priznáva finančné zadosťučinenie 500,- € (slovom päťsto eur), ktoré je Okresný súd Námestovo povinný zaplatiť sťažovateľke a maloletej sťažovateľke do 30 dní od právoplatnosti rozhodnutia.

4. Okresný súd Námestovo je povinný uhradiť [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume 396,02 € na účet právneho zástupcu JUDr. Petra Vevurku, AK, Mieru 312/13, Námestovo do 30 dní od právoplatnosti rozhodnutia.“

Ústavný súd si ešte pred predbežným prerokovaním veci prípisom zo 17. augusta 2017 vyžiadal spis okresného súdu vedený v napadnutom konaní, ako aj vyjadrenie k sťažnosti sťažovateľiek.

Dňa 28. augusta 2017 bol ústavnému súd doručený prípis predsedníčky okresného súdu sp. zn. Spr 541/17 z 21. augusta 2017, ktorým sa vyjadrila k sťažnosti sťažovateľiek a zároveň predložila aj žiadaný súdny spis. Predsedníčka okresného súdu v prípise najskôr popísala úkony, ktoré okresný súd v napadnutom konaní vykonal:

«návrh bol podaný Okresnému súdu Námestovo dňa 9. 10. 2013...

- uznesením zo dňa 11. 10. 2013 bol ustanovený mal. dieťaťu kolízny opatrovník – Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Námestovo, ktoré uznesenie následne bolo odoslané účastníkom konania, kolíznemu opatrovníkovi a zároveň boli žiadané správy o osobných a majetkových pomeroch účastníkov konania

- dňa 20. 11. 2013 bolo nariadené pojednávanie na deň 21. 01. 2014, pričom zároveň bolo účastníkom konania uložená povinnosť zdokladovať svoj aktuálny príjem a prehľad mesačných výdavkov

- na pojednávaní dňa 21. 1. 2014 bol vo veci vyhlásený rozsudok, proti ktorému podal otec maloletej – odporca odvolanie dňa 14. 2. 2014

- uznesením zo dňa 19. 3. 2014 bol odporca vyzvaný na doplnenie svojho podania – odvolania, ktoré bolo doručené súdu dňa 27. 3. 2014, a ktoré bolo 11. 4. 2014 zaslané vyjadrenie matke maloletej a kolíznemu opatrovníkovi

- dňa 16. 05. 2014 bol spis predložený Krajskému súdu v Žiline na rozhodnutie o odvolaní otca maloletej voči rozsudku

- Krajský súd v Žiline uznesením 6 CoP/42/2014 zo dňa 30. 9. 2014 rozsudok okresného súdu zo dňa 21. 1. 2014 zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie; spis bol vrátený späť okresnému súdu 10. 10. 2014 a následne bolo uznesenie krajského súdu zaslané účastníkom konania a kolíznemu opatrovníkovi

- dňa 04. 11. 2014 bolo nariadené pojednávanie na deň 11. 12. 2014 s výzvou účastníkom konania na zdokladovanie aktuálneho príjmu a predloženie prehľadu mesačných výdavkov

- pojednávanie dňa 11. 12. 2014 bolo odročené na neurčito za účelom vypočutia odporcu prostredníctvom dožiadaného súdu postupom podľa Nariadenia rady č. 1206/2001 s tým, že navrhovateľke bolo uložené v lehote 5 dní doručiť súdu doklady preukazujúce mesačné platby spojené s výchovou a výživou maloletej

- uznesením zo dňa 04. 02. 2014 bol ustanovený [REDAKOVANÉ] ako prekladateľ z jazyka slovenského do jazyka francúzskeho na preklad dožiadania o vykonanie dôkazu a zápisnice o pojednávaní zo dňa 11. 12. 2014, pritom preklad písomností bol súdu doručený dňa 07. 04. 2015

- uznesením zo dňa 24. 04. 2015 súd priznal odmenu a náhradu hotových výdavkov prekladateľovi za preklad písomností

- dňa 06. 02. 2015 súd oznámil odporcovi – otcovi maloletej, že vzhľadom na jeho námietku zaujatosti, ktorá bola doručená súdu dňa 5. 12. 2014 sa týka postupu sudkyne v predmetnej veci, na uvedenú námietku súd nebude prihliadať (§ 15a ods. 5 OSP)

- dňa 25. 05. 2015 súd zaslal dožiadanie súdu v Luxemburgu, pričom z tohto súdu bolo dňa 07. 07. 2015 doručené tunajšiemu súdu potvrdenie o prijatí dožiadania spolu so žiadosťou o oznámenie skutočnosti, či strany sporu sú stále v manželstve (ženaté) alebo došlo v medziobdobí k rozvodu

- výzvou zo dňa 11. 01. 2017 súd vyzval matku, či vzhľadom na to, že doteraz nebolo vybavené dožiadanie z Luxemburgu, naďalej trvá na podanom návrhu, na ktorú výzvu reagovala matka maloletej – navrhovateľka prostredníctvom svojho právneho zástupcu s tým, že na návrhu naďalej trvá

- dňa 03. 07. 2017 súd vyzval otca maloletej - odporcu na oznámenie aktuálnej adresy, na ktorej sa zdržiava v Luxemburgu a oznámenie súčasného zamestnávateľa, ktorú výzvu súd zaslal elektronicky dňa 03. 07. 2014, 07. 07. 2017 a 19. 7. 2017, pričom odporca

reagoval elektronickou poštou dňa 22. 7. 2017 a oznámil adresu svojho prechodného pobytu v Luxemburgu a taktiež oznámil svojho zamestnávateľa

- uznesením súdu zo dňa 25. 07. 2017 súd ustanovil prekladateľa [REDAKOVANÉ] na preklad písomností – preklad prílohy tlačiva A – Žiadosť o vykonanie dôkazu, článok 4 nariadenia Rady (ES) č. 1206/2001 z 28. mája 2001 o spolupráci medzi súdmi členských štátov pri vykonávaní dôkazov v občianskych a obchodných veciach; uznesenie súdu bolo doručené prekladateľovi dňa 28. 07. 2017, pričom prekladateľovi bolo uložené vyhotoviť preklad písomností v lehote 30 dní od jeho doručenia;

- zároveň listom zo dňa 25. 07. 2017 súd vyzval právneho zástupcu navrhovateľky – matky maloletej, či chce využiť svoje právo pri plánovanom výsluchu odporcu – otca maloletej dožiadaným súdom v Luxemburgu, pričom právny zástupca navrhovateľky podaním doručeným súdu dňa 02. 08. 2017 oznámil, že nevyužívajú svoje právo byť prítomný pri plánovanom výsluchu odporcu.“

Ďalej k veci uviedla: „V predmetnom súdnom konaní je vykonávaný dohľad nad plynulosťou konania v pravidelných trojmesačných lehotách v súvislosti s podanou sťažnosťou navrhovateľky – matky maloletého dieťaťa, ktorú sťažnosť na prietahy v predmetnom konaní podala dňa 25. 01. 2017, a ktorú som vyhodnotila ako opodstatnenú vzhľadom na skutočnosť, že od mája 2015 až do podania predmetnej sťažnosti vo veci nebol urobený žiadny úkon smerujúci k ukončeniu veci, čo však bolo spôsobené nevybavením dožiadania v Luxemburgu, ku ktorému prispelo nezaslanie správy o tom, že či účastníci konania sú v manželstve alebo ich manželstvo bolo rozvedené. Predmetná skutočnosť bola oznámená sťažovateľke - navrhovateľke prostredníctvom jej právneho zástupcu... pod 1 SprS 3/2017 dňa 16. 02. 2017.

V súčasnosti, po zistení aktuálnej adresy, na ktorej sa zdržiava odporca v Luxemburgu a po zistení jeho aktuálneho zamestnávateľa, súd bude opakovať dožiadanie na príslušný súd v Luxemburgu, pričom aktuálne čaká na preklad písomností, ktoré boli zaslané ustanovenému prekladateľovi, a ktoré doposiaľ súdu doručené neboli (prekladateľovi plynie 30-dňová lehota na vyhotovenie prekladu).“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní uznesením odmietnuť bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd

nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

Sťažovateľky v sťažnosti žiadajú vysloviť, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní boli porušené ich základné práva podľa čl. 48 ods. 1 a 2 ústavy, ako aj právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 48 ods. 1 ústavy nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu ustanoví zákon.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov...

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu...

Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov“, ktoré je garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 28/01).

1. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 1 ústavy

Sťažovateľky v petite svojej sťažnosti žiadajú vysloviť porušenie základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy postupom okresného súdu v napadnutom konaní. Napriek tomu, že sťažovateľky svoju sťažnosť koncipovali prostredníctvom kvalifikovaného právneho zástupcu, v odôvodnení ich sťažnosti absentuje akákoľvek

argumentácia, ktorou by odôvodnili namietané porušenie označeného práva vo vzťahu k postupu okresného súdu v napadnutom konaní.

Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na to, že nevyhnutnou podmienkou konania ústavného súdu o individuálnej sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ústavy je vznesenie relevantných námietok zo strany sťažovateľa spočívajúcich v uvedení skutočností svedčiacich o porušení jeho základných práv alebo slobôd rozhodnutím, opatrením, procesným postupom, prípadne inou aktivitou alebo nečinnosťou konkrétneho orgánu verejnej moci (orgánu štátnej správy, územnej alebo záujmovej samosprávy, súdu atď.). Vznesenie takýchto námietok však sťažnosť sťažovateľiek neobsahuje. Sťažovateľky teda nepreukázali existenciu príčinnej súvislosti medzi namietaným porušením označeného základného práva podľa ústavy a postupom okresného súdu v napadnutom konaní, čo značí o zjavnej neopodstatnenosti jeho sťažnosti. Samotné presvedčenie sťažovateľiek o porušení ich základného práva totiž nie je dostatočným dôvodom na záver, že mohlo dôjsť k ich namietanému porušeniu, ak chýbajú objektívne okolnosti, ktoré by umožnili prijatie takéhoto záveru aspoň na účely prijatia sťažnosti na ďalšie konanie.

Nedostatok odôvodnenia sťažnosti (§ 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde, pozn.) má však podľa názoru ústavného súdu aj ďalšie významné procesné dôsledky, a to je nedostatok zákonom predpísaných náležitostí sťažnosti.

V súvislosti s nedostatkom zákonom predpísaných náležitostí sťažnosti ústavný súd poukazuje na svoju predchádzajúcu judikatúru, podľa ktorej ústavný súd nie je povinný odstraňovať nedostatky zákonom predpísaných náležitostí z úradnej povinnosti. Na taký postup slúži inštitút povinného právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom a publikovaná judikatúra, z ktorej jednoznačne vyplýva, ako ústavný súd posudzuje nedostatok zákonom predpísaných náležitostí podaní účastníkov konania (napr. IV. ÚS 409/04, IV. ÚS 77/08, IV. ÚS 159/2010).

Podľa § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov advokát je povinný pri výkone advokácie dôsledne využívať všetky právne prostriedky, a takto chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta. Tieto povinnosti advokáta vylučujú, aby ústavný súd nahradzoval úkony právnej služby, ktoré je povinný vykonať advokát tak, aby také úkony boli objektívne spôsobilé vyvolať nielen začatie konania, ale aj prijatie sťažnosti na ďalšie konanie, ak sú na to splnené zákonom ustanovené predpoklady. Osobitne to platí pre všetky zákonom ustanovené náležitosti úkonov, ktorými začína konanie pred ústavným súdom (napr. II. ÚS 117/05, IV. ÚS 252/09, IV. ÚS 159/2010, II. ÚS 522/2014).

Vzhľadom na uvedené ústavný súd sťažnosť sťažovateľiek v tejto časti odmietol už pri predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti, ako aj pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

2. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru

Predmetom sťažnosti sťažovateľiek je aj namietané porušenie ich základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 od. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní.

Predmetom napadnutého konania okresného súdu je zvýšenie výživného pre maloleté dieťa. Ústavný súd zo zapožičaného spisu okresného súdu zistil a uvedené vyplýva aj z chronológie úkonov, ktoré predložila predsedníčka okresného súdu vo svojom prípise, že napadnuté konanie začalo 9. októbra 2013 doručením návrhu sťažovateľky, pričom okresný súd po tom, ako 11. októbra 2011 ustanovil maloletej kolízneho opatrovníka a vyzval účastníkov konania na podanie správy o ich osobných a majetkových pomeroch, vo veci prvý raz rozhodol už na pojednávaní 21. januára 2014 rozsudkom č. k. 4 P 32/2013-78, ktorým otcovi maloletej uložil povinnosť platiť na výživu maloletej

sumou 150 €, zaplatiť zmeškané výživne za obdobie od 1. septembra 2013 do 21. januára 2014 v sume 400 € sťažovateľke, tým zmenil rozsudok okresného súdu sp. zn. 4 P 77/2008 z 19. decembra 2008 v časti o určení výživného na maloletú, vo zvyšku návrh sťažovateľky zamietol a žiadnemu z účastníkov náhradu trov konania nepriznal. Proti tomuto rozsudku okresného súdu otec maloletej 14. februára 2014 podal odvolanie, ktoré po doplnení a vyjadrení sa sťažovateľky k nemu bolo 16. mája 2014 predložené na konanie a rozhodnutie krajskému súdu. Krajský súd o podanom odvolaní následne rozhodol uznesením z 30. septembra 2014, ktorým rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie z dôvodu, že okresný súd sa nedostatočne vysporiadal s procesno-právnou stránkou veci, nedostatočne zistil skutkový stav veci a svoje rozhodnutie riadne neodôvodnil. Dňa 10. novembra 2014 krajský súd spis vrátil okresnému súdu.

Po vrátení veci okresný súd nariadil pojednávania už na 11. december 2014, ale toto pojednávanie bolo odročené na neurčito pre účely vypočutia otca maloletej prostredníctvom dožiadaného súdu, pričom uznesením zo 4. februára 2015 okresný súd ustanovil prekladateľa na preklad dožiadania a zápisnice z 11. decembra 2014 z jazyka slovenského do jazyka francúzskeho. Preložené písomnosti prekladateľ doručil okresnému súdu 7. apríla 2014 a 25. mája 2014 okresný súd zaslal dožiadanie súdu v Luxemburgu. Dožiadaný súd potvrdil prijatie dožiadania prípisom doručeným okresnému súdu 7. júla 2015 a zároveň okresný súd požiadal o oznámenie skutočnosti, či strany sporu sú v manželstve alebo došlo k rozvodu. V nasledujúcom období okresný súd vo veci nevykonal žiaden relevantný úkon až do 11. januára 2017, keď prípisom vyzval sťažovateľku, či vzhľadom na nevybavené dožiadanie trvá naďalej na podanom návrhu, na čo sťažovateľka odpovedala podaním doručeným 23. januára 2017, že trvá na podanom návrhu. Následne sťažovateľka 25. januára 2017 podala predsedníčke okresného súdu sťažnosť na prieťahy v napadnutom konaní, ktorá bola prípisom predsedníčky okresného súdu sp. zn. SprS 3/2017 zo 16. februára 2017 vyhodnotená ako dôvodná s tým, že vo veci zároveň nariadila dohľad v pravidelných trojmesačných lehotách. Okresný súd následne 3. júla 2017, 7. júla 2017 a 19. júla 2017 vyzval prostredníctvom mailu otca maloletej, aby oznámil aktuálnu adresu, na ktorej sa zdržiava v Luxemburgu (odpoveď doručená 22. júla 2017, pozn.), uznesením z 25. júla 2017 ustanovil vo veci prekladateľa na preklad

pisomnosti v lehote 30 dní od doručenia predmetného uznesenia a sťažovateľku vyzval, aby oznámila, či chce využiť svoje právo byť prítomná pri plánovanom výsluchu otca maloletej dožiadaným súdom. Predmetné uznesenie bolo prekladateľovi doručené 28. júla 2017. Sťažovateľka 2. augusta 2017 okresnému súdu oznámila, že svoje právo byť prítomná pri výsluchu nevyužíva. Ústavný súd tiež zistil, že 13. septembra 2017 boli okresnému súdu doručené preložené písomnosti od ustanoveného prekladateľa.

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu (IV. ÚS 205/03, IV. ÚS 225/05). Základnou povinnosťou súdu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že nie každý prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (III. ÚS 199/02, I. ÚS 154/03). Pojem „zbytočné prietahy“ obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy je pojem autonómny, ktorý možno vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne. Preto ak ústavný súd zistí, že postup všeobecného súdu sa nevyznačoval takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné prietahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, návrh odmietne ako zjavne neopodstatnený (I. ÚS 38/04, II. ÚS 199/02, III. ÚS 24/04, III. ÚS 372/06, IV. ÚS 290/04).

Ako už bolo uvedené, predmetom napadnutého konania okresného súdu je zvýšenie výživného pre maloleté dieťa. Tento predmet konania tvorí štandardnú a vo veľkej miere opakujúcu sa súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, ktorú v zásade nemožno považovať za právne či skutkovo zložitú. Vyživovacia povinnosť k maloletým deťom požíva v právnom poriadku Slovenskej republiky zvýšenú ochranu a všeobecné súdy sú preto povinné postupovať v takomto druhu konania s mimoriadnou starostlivosťou a v záujme maloletých detí tak, aby ochrana ich práv bola čo najskôr zavŕšená. V tomto konkrétnom prípade podľa názoru ústavného súdu napadnuté konanie vykazuje znaky

faktickej zložitosti, ktorá spočíva v potrebe vykonania dokazovania prostredníctvom dožiadaného súdu. Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd hodnotil postup okresného súdu v napadnutom konaní do predloženia veci krajskému súdu za plynulý, opačná situácia je však, pokiaľ ide o postup okresného súdu po vrátení veci na ďalšie konanie. Napriek tomu, že okresný súd v relatívne krátkom čase začal vo veci opätovne konať, teda nariadil pojednávanie a následne ustanovil prekladateľa a zaslal dožiadanie dožiadanému súdu, v ďalšom období bol takmer rok a šesť mesiacov nečinný. Na druhej strane podľa názoru ústavného súdu sa podanie sťažnosti sťažovateľkou na prietahy v tomto konaní predsedníčke okresného súdu ukázalo ako účinný prostriedok nápravy, keďže okresný súd začal vo veci opäť konať, keď ustanovil prekladateľa, ktorému uložil v lehote 30 dní zabezpečiť preklad písomnosti potrebných na vybavenie nového dožiadania.

V nadväznosti na uvedené ústavný súd poukazuje na svoju rozhodovaciu činnosť, podľa ktorej podanie sťažnosti na prietahy v konaní podľa § 3 ods. 7 a § 62 ods. 1 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o súdoch“) zásadne považuje za účinný prostriedok ochrany základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov (napr. IV. ÚS 153/03, IV. ÚS 278/04, II. ÚS 130/2011). Účinnosť takéhoto právneho prostriedku ochrany pred zbytočnými prietahmi v súdnom konaní potvrdzuje aj znenie zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý vo viacerých ustanoveniach zdôrazňuje povinnosť sudcu konať bez zbytočných prietahov a ustanovuje za také prietahy aj disciplinárnu zodpovednosť [§ 2 ods. 2, § 30 ods. 4, § 52 ods. 1, § 116 ods. 1 písm. b) a § 118 ods. 1 citovaného zákona].

Ústavný súd už viackrát rozhodol (m. m. I. ÚS 21/99, I. ÚS 20/05), že účelom práva účastníka konania pred všeobecným súdom podať sťažnosť na prietahy v konaní [podľa § 3 ods. 7 a § 62 ods. 1 a nasl. zákona o súdoch] je poskytnutie príležitosti tomuto súdu, aby sám urobil nápravu a odstránil protiprávny stav zapríčinený nesprávnym postupom alebo svojou nečinnosťou.

Napriek tomu, že podľa novšej judikatúry ústavný súd už netrvá na podaní takejto sťažnosti predsedovi/predsedníčke všeobecného súdu, v prípade ak sťažovateľ takúto sťažnosť predsa len využije a táto sa ukáže ako efektívny prostriedok nápravy, ústavný súd na to prihliadne. Vzhľadom na uvedené, keďže využitie právneho prostriedku, na uplatnenie ktorého mali sťažovateľky právo (sťažnosť na prietahy v konaní, pozn.) podľa zákona o súdoch, sa v okolnostiach posudzovanej veci prejavilo ešte pred podaním sťažnosti ústavnému súdu ako účinný prostriedok nápravy, a prihliadajúc aj na to, že v danom prípade nešlo o prvotné určenie vyživovacej povinnosti, ale o zvýšenie výživného, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou rozhodovacou činnosťou sťažnosť sťažovateľiek odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Ústavný súd nad rámec uvedeného pripomína, že toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej v zmysle § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto nebráni tomu, aby v prípade, že okresný súd bude pokračovať v zbytočných prietahov v napadnutom konaní, sťažovateľky v tejto veci podali novú sťažnosť.

Keďže ústavný súd sťažnosť sťažovateľiek odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ich ďalšími požiadavkami obsiahnutými v petite sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. októbra 2017